

УДК 378.046.091.011.3-051-021.64:793.3]:355.01
DOI 10.32782/2412-9208-2024-1-208-218

THE EDUCATIONAL CHALLENGES PROFESSIONAL TRAINING OF BACHELOR OF CHOREOGRAPHY

ОСВІТНІ ВИКЛИКИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРА ХОРЕОГРАФІЇ

Olena MARTYNYENKO,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Department of Theory and Methods
of Teaching Art Disciplines,
Berdiansk State Pedagogical
University
66, Zhukovsky Str., Zaporizhzhia,
Zaporizhzhia Oblast, 69000, Ukraine

ev.mar.len68@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-8056-4380>

Yuliia TARANENKO,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the
Department of
Theory and Methods of Teaching Art
Disciplines,
Berdiansk State Pedagogical
University
66, Zhukovsky Str., Zaporizhzhia,
Zaporizhzhia Oblast, 69000, Ukraine

aspirant14ulianetta@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-1861-9720>

Олена МАРТИНЕНКО,
кандидатка педагогічних наук,
доцентка,
доцентка кафедри теорії
та методики навчання мистецьких
дисциплін,
Бердянський державний
педагогічний університет
вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя,
Запорізька область, 69000, Україна

Юлія ТАРАНЕНКО,
кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри теорії
та методики навчання мистецьких
дисциплін,
Бердянський державний
педагогічний університет
вул. Жуковського, 66,
м. Запоріжжя, Запорізька область,
69000, Україна

ABSTRACT

This article highlights the problem of training future choreographers under martial law in Ukraine. The importance of distance learning as one of the important tools for organising the educational process in unforeseen learning conditions is emphasised. The authors provide examples of studies that reveal the peculiarities of distance learning for choreography students and outline the controversial nature of this issue from the perspective of providing quality educational services. The purpose of the article is to identify the main challenges of professional training of a bachelor of choreography under martial law in Ukraine and to outline ways to overcome them on the example of the activities of the temporarily relocated Berdiansk State Pedagogical University.

The authors consider the main educational challenges to be: quality organisation of the educational process for all participants regardless of their location; psychological exhaustion and professional burnout of teachers, loss of motivation of students to study; retention of the contingent of students; measures of the Ministry of Education and Science of Ukraine to reorganise the education system in order to bring it closer to European standards in the context of war; annual conditionally postponed accreditation; increasing the importance of national and patriotic education in the educational process; practical training without appropriate conditions (dance halls, stage areas, etc.).

The paper identifies ways to overcome these challenges in order to provide quality educational services to students of dance specialities at a university «without walls»: teamwork to solve current educational problems; increasing student satisfaction with the quality of educational services; excellence in teaching through the creation of opportunities for continuous learning and self-improvement of teachers; recognition and encouragement of the quality work of teachers; support for the mental health of participants in the educational process; creating a space for sharing best teaching practices to promote collegial learning and collaboration; improving educational and professional programmes with a projection to the post-war period; fruitful cooperation between teachers and students to solve current educational problems; expanding the scope of academic mobility.

Key words: *the educational challenges, distance learning, professional training of choreographer, educational process, temporarily relocated higher education institution.*

Вступ. Актуалізація обговорення в науковій сфері проблем, викликів, трендів освіти в Україні є безперечною. Повномасштабна російська збройна агресія показала, що для української освіти немає нічого неможливого – освітяни вже більш, ніж два важкі роки знаходяться в постійному пошуку нових рішень якісного виконання професійних завдань задля підтримки української освіти на гідному рівні. Головним освітнім трендом можна вважати тезу «Навчати, як українські освітяни. Без перебільшень», а безпрецедентним викликом – війну і надавання освітніх послуг здобувачам, які вимушено переїхали за кордон або в безпечні області України з окупації та території бойових дій; переміщення освітніх закладів з окупованих територій; загроза життю під час повітряних атак, блекауту, відсутність Інтернету та інші.

Проблема підготовки фахівців в умовах воєнного стану в Україні, яка є надзвичайно актуальною висвітлювалася в багатьох наукових публікаціях: А. Вдовічена, Т. Голубенко, І. Івженко, М. Дерунова, Д. Зінченка, А. Козлова, Н. Науменко, Л. Ковтун, В. Костіної, В. Кифяка, С. Лондаря та ін. Низка важливих питань щодо організації освітнього процесу в складний для України воєнний час розкривалася в працях О. Землянської, О. Глушко, Т. Дюжикової, С. Кравченко, О. Локшиної, Н. Нікольської М. Чикалової, Н. Юхно та ін.

Міцним підґрунтям для організації освітнього процесу в умовах війни стали напрацювання з питань дистанційного навчання в Україні та за кордоном: В. Олійник, Н. Корсунської, М. Карпенко, С. Литвинової,

В. Кухаренко, Є. Полат, А. Хуторського, В. Бикова, Л. Лещенко, Т. Олійник, Н. Сиротенко та ін. У своїх публікаціях автори досліджують взаємодію між викладачами та студентами за умови онлайн-навчання у ЗВО, надають практичні поради та окреслюють ресурси для майбутніх фахівців, пропонують техніки дистанційної освіти, розглядають теми організації часу, саморегуляції, комунікації тощо.

Актуалізація питання дистанційного навчання в науковій сфері розкриває важливі аспекти удосконалення даної системи, яку в умовах війни можна вважати безпечною та доступною. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні описує модель такого навчання, як «систему технологій, що гарантує оперативну доставку здобувачам освіти, достатнього масштабу матеріалу, що вивчається; інтерактивне взаємодіяння викладачів і студентів у навчальному процесі, надання особам резерву самостійної роботи з освоєння запропонованого матеріалу» [2].

Важливим є висвітлення проблематики підготовки фахівців відповідних спеціальностей, бо кожна з них має певну специфіку. Якісна підготовка бакалавра хореографії потребує наявності відповідної матеріально-технічної бази (танцювальні аудиторії, сценічні майданчики тощо), створення можливостей для виконавської та балетмейстерської практики задля отримання професійного досвіду. І тут виникає питання, що робити тим ЗВО, які зараз позбавлені таких можливостей?

Реалії підготовки майбутнього хореографа в умовах дистанційної освіти викликають дуже багато протиріч і, разом з тим, мотивують до пошуку ефективних форм і методів здійснення освітньої послуги зі збереженням якості. Питання хореографічної освіти в дистанційному та змішаному форматах розглядалися в наукових публікаціях О. Барабаш, О. Єфімової, Т. Луговенко, Р. Кундис, С. Куценко, О. Мартиненко, Т. Медвідь, О. Мерлянової, О. Пастухова, Є. Подкопай, В. Сидоренко, Ю. Тараненко та ін.

Досліджуючи позитивні і негативні аспекти дистанційної освіти студентів хореографічного напрямку, О. Мерлянова зазначає, що така форма навчання є ефективною лише в змішаному форматі разом з традиційною освітою. Вона підкреслює, що мистецькі професії набуваються шляхом групових практичних занять, систематичного тренінгу та під наглядом педагога. А дистанційна освіта допомагає лише у вихованні зосередженості, уваги, стійкості, технічності, цілеспрямованості, системності, якості та ефективності в сольному виконавстві, розширенні кругозору, наполегливості в отриманні професійних якостей особистості [4, с. 188].

У статті О. Єфімової, О. Барабаш, Є. Подкопай проаналізовано процес дистанційного навчання здобувачів кафедри хореографії Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Автори надають рекомендації щодо покращення якості освітнього про-

цесу в режимі онлайн: створення повного відео курсу навчальних уроків з детальним поясненням та практичним показом матеріалу для кожного року навчання відповідно до освітньо-професійної програми на платформі YouTube; уміння подавати матеріал цікаво, стимулюючи активність та самоосвіту здобувачів із використанням інформаційних технологій (дошка Padlet, Canva); постійний зв'язок зі здобувачами, особливо молодших курсів та ін. [1, с. 126].

Ю. Тараненко висвітлює інструментарій роботи на освітній платформі Moodle, ділиться досвідом застосування в освітньому процесі YouTube каналу викладача, який містить відео-пояснення нових тренінгових і танцювальних комбінацій, академічні покази здобувачів вищої освіти, їх експериментальні знахідки та ін. Дослідниця акцентує увагу на ефективності впровадження різних видів онлайн опитування та тестування (Google форми, програми Survio та Kahoot та ін.) [6, с. 134].

На думку О. Мартинів і Л. Мартинів, використання дистанційних навчальних курсів під час вивчення хореографічних дисциплін у підготовці хореографів дає багато переваг: умотивованість здобувачів вищої освіти завдяки використанню методів і форм, які є унікальними для навчання, але звичними для сучасного повсякденного життя; формування відразу кількох компетенцій; надання повного набору навчального матеріалу з можливістю зворотного зв'язку; доступ до нетрадиційних джерел інформації; розвиток навичок самостійної роботи [3, с. 134].

У більшості досліджень, які висвітлюють особливості дистанційного навчання хореографів, розкривається досвід роботи викладачів, аналізуються позитивні та негативні аспекти онлайн освіти, визначаються шляхи вирішення проблемних питань фахової підготовки майбутніх фахівців. Єдиною є думка, що здобувачів освіти хореографічного напрямку доцільно готувати в змішаному форматі, а використання дистанційної форми знижує якісний показник.

Проблематика якісної професійної підготовки бакалаврів хореографії в умовах довготривалого переміщення ЗВО є доволі дискусійним. Актуальності набуває висвітлення досвіду роботи підготовки фахівців творчої спеціальності в дистанційному форматі з дотриманням надання якісних освітніх послуг.

Мета статті – визначити та охарактеризувати виклики фахової підготовки бакалавра хореографії в умовах воєнного стану в Україні та шляхи їх подолання на прикладі діяльності тимчасово переміщеного Бердянського державного педагогічного університету (БДПУ).

Методи та методики дослідження. Для досягнення поставленої мети використані такі методи: аналіз наукових праць учених, синтез, систематизація, опис власного досвіду, порівняння та узагальнення представленого матеріалу.

Результати та дискусії. Один з відомих українських педагогічних ЗВО північного Приазов'я – БДПУ після окупації м. Бердянськ (27.02.2022) російськими військами був тимчасово переміщений до м. Запоріжжя на базу Запорізького національного університету (наказ МОН N 357 від 20.04.2022). П'ятдесят три дні діяльність БДПУ здійснювалася в умовах окупації, а з 02 травня 2022 року було відновлено освітній процес в умовах воєнного стану в українському законодавчому полі. Перед викладацьким складом постала низка завдань, зокрема пошуку ефективних форм і методів навчання задля збереження контингенту, висвітлення діяльності кожної спеціальності для проведення успішного набору, забезпечення успішних акредитацій освітніх програм, раціональна організація робочого часу, збереження ментального здоров'я тощо. Таким чином, БДПУ зіткнувся з викликами, які потребували негайного реагування, адаптації та пошуку шляхів щодо їх подолання: відновлення роботи сайту, репозитарію та освітніх платформ БДПУ; освітня нерівність через різні умови навчання; зниження мотивації до викладання та навчання через невпевненість у завтрашньому дні; кадровий голод та зростаюча імовірність істотного скорочення контингенту для формування державного замовлення на наступні навчальні роки; ментальне здоров'я учасників освітнього процесу; підтримка іміджу БДПУ тощо.

Першим викликом після переміщення, який потребував негайного реагування з боку менеджменту університету, було *відновлення та якісна організація освітнього процесу для всіх учасників незалежно від умов перебування*. Відсутність матеріальної бази, технічного інструментарію для проведення освітнього процесу спричинили чимало труднощів, як у роботі викладачів, так і в отриманні освітніх послуг здобувачами вищої освіти. Адміністрацією освітнього закладу було прийнято рішення – надавати освітні послуги студентам на основі синхронного та асинхронного навчання. Головною умовою стало те, що надання цих послуг з урахуванням фізичної віддаленості учасників освітнього процесу не мало права на зниження їх якості.

Завдячуючи такому тренду як технологізація освітнього процесу, навчання було продовжено. Зауважимо, що саме в період пандемії було закладено якісний фундамент для подолання освітньої кризи. Викладацький склад кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін був готовий працювати в онлайн форматі завдяки відновленню освітньої платформи MOODL БДПУ та застосуванню інших зручних для засвоєння й контролю виконання змісту ОПП інформаційно-комунікаційних технологій (Zoom, Telegram та ін.). Звісно, що викладачі стикнулися з такими проблемами: встановлення педагогічної взаємодії, несформовані навички студентів письмового спілкування у мережі Інтернет та нездатність вести дискусії у віртуальному просторі, відсут-

ність спілкування у реальному часі й місці та ін. Окрім того, для здійснення асинхронного навчання викладачу необхідно в два рази більше витратити робочого часу, так як має бути на зв'язку зі студентом 24/7. Відтак виникає ще один освітній виклик – *психологічне виснаження та професійне вигорання викладачів, втрата мотивації здобувачів освіти до навчання*.

З метою підтримки ментального здоров'я всіх учасників освітнього процесу в БДПУ була відновлена робота психологічної лабораторії, працівники якої проводять загальноуніверситетські лекції, майстер-класи, надають індивідуальні консультації тощо. Викладачі хореографічних дисциплін упроваджують у зміст лекційних і практичних занять «психологічні хвилинки», спрямовані на визначення психологічного стану здобувачів вищої освіти, зниження у них рівня особистої тривожності, зняття емоційної напруги та стресу. З цією метою застосовуються: картинки-настрою, метафоричні асоціативні картки, дихальні й тілесні вправи, дошка Zoom з розмальовками тощо [5]. Так, під час вивчення вибіркової дисципліни «Теорія і методика contemporary dance» доценткою кафедри Ю. Тараненко в співпраці зі студентами було ініційовано, розроблено та апробовано «Щоденник власного тіла», як один з інструментів роботи над поліпшенням психологічного стану.

Саме плідна співпраця зі студентською аудиторією допомагає не лише покращити результати освітньої діяльності, вмотивувати здобувачів освіти до розуміння та пошуку актуальних проблем фахової підготовки хореографів з проєкцією на повоєнний час, а й сприяє вирішенню такого освітнього виклику як *збереження контингенту здобувачів освіти*. У важкі для БДПУ часи втрата контингенту відбулася через колабораціонізм – вибір іншого ЗВО, в якому була можливість навчатися в реальних умовах, отримуючи танцювальний досвід в хореографічних аудиторіях та на сценічних майданчиках. Частина студентів поставила навчання на паузу, обравши академічну відпустку. Проте в цілому кількісні втрати були незначними, що пояснюється задоволенням студентів якістю фахової підготовки в педагогічному університеті.

За два важких воєнних роки було підписано 4 договори з різними ЗВО, які готують фахівців хореографічного профілю. Саме в період перших місяців війни, коли освітній процес у зв'язку з невизначеністю було поставлено на паузу, 24 студенти БДПУ пройшли навчання у Львівському державному університеті імені Івана Франка (спеціальність 024 Хореографія) та Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені К. Д. Ушинського (спеціальність 014 Середня освіта (Хореографія) [5].

Завдяки можливостям академічної мобільності, підтримки і солідарності українських ЗВО європейською вищою освітою, отримання якісного

навчання стало більш гнучким і доступним. Разом з тим виникає занепокоєння *повернення студентської молоді до України*, що є також одним із викликів. Україні потрібні фахівці, здатні вирішувати актуальні професійні завдання у воєнний та поствоєнний періоди. Такі компетентності можуть отримати студенти лише в ЗВО України, які орієнтовані на вирішення стратегічних освітніх завдань, що стоять перед національною системою освіти та відповідають запитам роботодавців. З метою подолання цього виклику в БДПУ проводиться активна роз'яснювальна робота в мережах Інтернету, надається інформація щодо спрощеного механізму вступу та забезпечення фінансової підтримки вітчизняних абітурієнтів, особливо тих, хто безпосередньо постраждав від збройної військової агресії тощо.

Одним з непередбачених викликів щодо підготовки фахівців хореографічного профілю ми вважаємо *заходи Міністерства освіти і науки України щодо реорганізації системи освіти з метою наближення до сучасних європейських стандартів*. Чому це виклик? Тому що реорганізація освітньої галузі не має відбуватися у період війни, коли більшість українців перебуває в умовах невизначеності у завтрашньому дні і не має можливості підпорядковуватися освітнім змінам. Працівники ЗВО зі стажем втомились від нескінченних реорганізацій, розробок нових освітніх програм, планів тощо, а молодь вважає достатньо низькою заробітну платню викладача у порівнянні з європейською.

Відносно відкритого громадського обговорення проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти» (МОН України від 8 серпня 2023), хореографію рекомендовано включити у спеціальність «Перформативне мистецтво», що, на думку хореографічної спільноти України, призведе не лише до ускладнення збереження українського фольклорного танцю і відновлення його традицій, а й до звуження підготовки фахівців, втрати унікальної системи хореографічного освіти та хореографічної педагогіки.

Закладами вищої освіти України розроблені унікальні освітні програми, які готують фахівців зі спеціальності 024 Хореографія відповідно до потреб роботодавців, особливостей регіонального ринку праці та, як з'ясувалося, до роботи в умовах воєнного стану в Україні (реабілітація через рух для збалансування психоемоційного стану особистості, боротьби з депресією, вигоранням, травмами тощо). Багато регіонів потребують підготовки фахівців, здатних навчати дітей хореографії, працювати в інклюзивному освітньому середовищі, а в сучасних умовах застосовувати засоби танцювальної терапії. Психолого-педагогічний аспект підготовки хореографа є сьогодні актуальним. Чи буде здатним «Перформативне мистецтво» забезпечити виконання цих завдань? – саме це питання на часі є проблемним.

Крім того, відносно наказу МОН України № 260 від 04 березня 2024 року «Про затвердження переліку предметних спеціальностей спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)...», спеціальність Середня освіта (Хореографія) є відсутньою. Отже, перед студентами і випускниками спеціальності 014 Середня освіта (Хореографія) стоїть виклик втрати роботи або можливості працевлаштування в ЗЗСО на посаду вчителя хореографії, який здатний вирішувати проблему покращення фізичного та психічного здоров'я школярів, працювати в інклюзивному освітньому середовищі, сприяти соціалізації, і головне – залучати здобувачів освіти до національних культурних надбань українців.

Збільшення ваги національно-патріотичного виховання в освітньому процесі також можна вважати одним з головних освітніх викликів. Ми так багато говоримо про це, але насправді лише незначна кількість українців знає українські пісні та танці, розуміється на понятті «фольклор», знає та дотримується національних традицій та обрядів.

Ситуація в країні та пропозиції стейкхолдерів сприяли посиленню акценту на національно-патріотичному аспекті в змісті ОПП «Хореографія». Так, обов'язковими компонентами програми є «Теорія і методика викладання українського народно-сценічного танцю» (17 кредитів), «Народознавство та хореографічний фольклор України» (3 кредити). Окрім того відбулося оновлення інших ОК згідно до національно-патріотичного аспекту: «ТМВ класичного танцю» (музичний супровід – твори видатних українських композиторів), «ТМВ сучасного сценічного танцю» (музичний супровід – українська естрада та народна творчість), «Теорія і методика роботи з хореографічним колективом» (розробка конспектів занять із застосуванням фольклору України; розробка репертуарних планів із застосуванням національного та регіонального контенту); включення в тематику курсових робіт з «Мистецтва балетмейстера» та «ТМ роботи з ХК» тем національно-патріотичного спрямування [5].

Суттєво було оновлено зміст ОК «Мистецтво балетмейстера» з позиції надання фахових компетентностей майбутнім фахівцям щодо вміння сценічного впровадження тем національно-патріотичного спрямування: постановка українських хороводів (2 курс), постановка побутових або сюжетних українських народно-сценічних танців (3 курс) через міждисциплінарний підхід застосування знань з ОК «Народознавство та хореографічний фольклор України» та «ТМ викладання українського народного танцю». Під час викладання інших модулів («Постановки для дітей та на дітей», «Вокально-хореографічні композиції») відбувається мотивація студентів щодо пошуку можливостей застосування патріотичного аспекту в реалізації творчого задуму [5].

Ще одним з ключових освітніх викликів у підготовці майбутнього хореографа є його *практична підготовка без наявності відповідних*

умов (танцювальні аудиторії, сценічні майданчики тощо). Як поборо-ти цей освітній виклик в ЗВО «без стін»? Шляхами вирішення цього виклику став пошук методів мотивації здобувачів вищої освіти до хореографічного самовдосконалення за місцем проживання, надання можливостей підвищення професійної майстерності в танцювальних колективах випускників БДПУ, що стало можливим завдяки плідній співпраці з учасниками Асоціації випускників, яка налічує понад 200 учасників. Така взаємодія сприяє вирішенню актуальних питань щодо надання баз практик, а також надає можливість працювати над створенням балет-мейстерських робіт у форматі онлайн.

З метою покращення виконавської підготовки, студентам анонсу-ються майстер-класи від провідних хореографів України та зарубіжжя (платформа цифрового хабу «Говори тілом / Let the Body Speak»); про-водяться гостьові зустрічі із закордонними хореографами (В. Васильєв, І. Бенкевич) та відомими українськими танцівниками та перформерами (В. Дубінін, В. Рубан та ін.) [5].

Ще одним важливим викликом, який може розглядатися з позиції позитивного та негативного впливу можна вважати *щорічні умовно від-кладені акредитації*, які забирають багато часу на підготовку самоана-лізу та завантаження відповідних документів в систему Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, з одного боку, а з іншого – стимулюють систематичне удосконалення ОПП «Хореографія» через спілкування з різними групами стейкхолдерів та пошук ефективних методів дистанційної хореографічної освіти. Шляхами подолання цього виклику стала самоорганізація викладацького складу кафедри, вміння працювати в команді з дотриманням професійної етики, постійне під-вищення кваліфікації і бажання попри все зберегти імідж спеціальності.

Висновки. Отже, для подолання окреслених викликів нами визначені шляхи надання якісних освітніх послуг здобувачам хореографічних спе-ціальностей в університеті «без стін»: робота в команді задля вирішення актуальних освітніх завдань; підвищення задоволеності здобувачів освіти якістю освітніх послуг; досконалість у викладанні завдяки створенню можливостей безперервного навчання та самовдосконалення виклада-чів; визнання та заохочення якісної роботи викладачів; підтримка мен-тального здоров'я учасників освітнього процесу; створення простору для обміну кращими практиками викладання з метою сприяння колегіальному навчанню та співпраці; удосконалення ОПП із проєкцією на повоєнний час; плідна співпраця викладачів та студентів для вирішення актуальних освітніх завдань; розширення рамок академічної мобільності.

Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо в окресленні ком-понентів готовності майбутніх хореографів до професійної діяльності в умовах зміненої реальності.

Література

1. Єфімова О., Барабаш О., Подкопай Є., Сидоренко В. Проблеми вивчення хореографічних дисциплін в умовах дистанційного навчання. *Витоки педагогічної майстерності* : збірник наукових праць. Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2023. Вип. 32. С. 124–127.
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, затверджена постановою МОН від 20 грудня 2000 р. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html> (дата звернення 25.03.2024).
3. Мартинів О., Мартинів Л. Новітні тенденції у вивченні хореографічних дисциплін. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 57. Том 2. С. 103–108.
4. Мерлянова О. Роль дистанційного навчання в системі підготовки хореографів. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. Умань : Візаві, 2021. Вип. 1. С. 183–188.
5. Офіційний сайт кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін БДПУ. Хореографія. UR: <http://surl.li/hbjyc> (дата звернення 14.03.2024).
6. Тараненко Ю. П. Особливості застосування технологій дистанційного навчання у фаховій підготовці здобувачів вищої освіти спеціальності «Хореографія». *Організаційно-практичні засади розвитку цифрового освітнього простору закладу освіти* : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Київ, 5–6 травня 2020 р.). Київ : ДЗВО «Ун-т менеджменту освіти», 2020. С. 131–134.

References

1. Yefimova, O., Barabash, O., Podkopai, Ye. & Sydorenko, V. (2023). Problemy vyvchennia khoreohrafichnykh dystsyplin v umovakh dystantsiinoho navchannia [Problems of studying choreographic disciplines in distance learning conditions]. *Vytyky pedahohichnoi maisternosti – Origins of pedagogical skills*, 32, 124–127 [in Ukrainian].
2. Kontseptsia rozvytku dystantsiinoy osvity v Ukraini, zatverdzhena postanovoiu MON vid 20 hrudnia 2000. [The concept of the development of distance education in Ukraine, approved by the resolution of the Ministry of Education and Culture of December 20, 2000.]. Retrieved from: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html> (accessed 25.03.2024) [in Ukrainian].
3. Martyniv, O. & Martyniv, L. (2022). Novitni tendentsii u vyvchenni khoreohrafichnykh dystsyplin. [The latest trends in the study of choreographic disciplines]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current issues of humanitarian sciences*, 57 (2), 103–108 [in Ukrainian].
4. Merlianova, O. (2021). Rol dystantsiinoho navchannia v systemi pidhotovky khoreohrafiv [The role of distance learning in the choreographer training system]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu – Collection of scientific works of the Uman State Pedagogical University*, 1, 183–188 [in Ukrainian].
5. Ofitsiyni sait kafedry teorii ta metodyky navchannia mystetskykh dystsyplin BDPU. Khoreohrafiia [The official website of the Department of Theory and Teaching Methods of Artistic Disciplines of the BSPU. Choreography]. Retrieved from: <http://surl.li/hbjyc> (accessed 14.03.2024) [in Ukrainian].
6. Taranenکو, Yu. P. (2020). Osoblyvosti zastosuvannia tekhnologii dystantsiinoho navchannia u fakhovii pidhotovtsi zdobuvachiv vyshchoi osvity spetsialnosti «Khoreohrafiia» [Peculiarities of the use of distance learning technologies in the professional training of students of higher education majoring in «Choreography»]. *Orhanizatsiino-praktychni zasady rozvytku tsyfrovoho osvitnoho prostoru zakladu osvity – Organizational and practical principles of the development of the digital educational space of the educational institution*, 131–134 [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті актуалізується проблематика підготовки майбутніх хореографів в умовах воєнного стану в Україні. Підкреслюється значущість дистанційного навчання, як одного з важливих інструментів організації освітнього процесу в непередбачених умовах навчання. Авторами наведені приклади досліджень, в яких розкриваються особливості дистанційного навчання студентів-хореографів і окреслюється дискусивність даного питання з позиції надання якості освітніх послуг. Мета статті полягає у визначенні основних викликів фахової підготовки бакалавра хореографії в умовах воєнного стану в Україні та визначенні шляхів їх подолання на прикладі діяльності тимчасово переміщеного Бердянського державного педагогічного університету.

Основними освітніми викликами автори вважають: якісну організацію освітнього процесу для всіх учасників незалежно від їх місця перебування; психологічне виснаження та професійне вигорання викладачів, втрату мотивації здобувачів освіти до навчання; збереження контингенту здобувачів освіти; заходи Міністерства освіти і науки України щодо реорганізації системи освіти з метою наближення до сучасних європейських стандартів в умовах війни; щорічні умовно відкладені акредитації; збільшення ваги національно-патріотичного виховання в освітньому процесі; здійснення практичної підготовки без наявності відповідних умов (танцювальні аудиторії, сценічні майданчики тощо). У роботі визначені шляхи подолання окреслених викликів задля надання якісних освітніх послуг здобувачам хореографічних спеціальностей в університеті «без стін»: робота в команді; підвищення задоволеності здобувачів освіти якістю освітніх послуг; досконалість у викладанні через створення можливостей безперервного навчання та самовдосконалення викладачів; визнання та заохочення якісної роботи викладачів; підтримка ментального здоров'я учасників освітнього процесу; створення простору для обміну кращими практиками викладання з метою сприяння колегіальному навчанню та співпраці; удосконалення ОПП із проєкцією на повоєнний час; співпраця викладачів та студентів для вирішення актуальних освітніх завдань; розширення рамок академічної мобільності.

Ключові слова: освітні виклики, дистанційне навчання, фахова підготовка хореографа, освітній процес, тимчасово переміщений ЗВО.